

ผลกระทบของเทคโนโลยีต่อการจัดการศึกษา

นำเสนอเมื่อ : 12 มิ.ย. 2552

ผลกระทบของเทคโนโลยีต่อการจัดการศึกษา ศิริพร ทิมคล้าย* เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) มีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรมและการศึกษา ซึ่งมีทั้งข้อดีและข้อจำกัด ในที่นี้จะกล่าวถึงผลกระทบของเทคโนโลยีสารสนเทศ เฉพาะที่มีต่อระบบการศึกษา ทั้งในและนอกระบบ ดังจะเห็นได้จาก ความรวดเร็วในการติดต่อสื่อสารตลอดจนความสามารถที่เข้าถึงข้อมูลข่าวสารโดยเฉพาะการขยายตัวของเครือข่าย อินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นระบบคอมพิวเตอร์ที่อาศัยระบบดิจิทัล ซึ่งสามารถติดต่อสื่อสารกันได้โดยไม่มีข้อจำกัดใดสงผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ของครูและนักเรียน ตลอดจนระบบการเรียนการสอนในโรงเรียนและการศึกษานอกระบบอีกด้วย ทั้งนี้เพราะการศึกษาเป็นตัวกลางทางสังคมที่สำคัญ ในการพัฒนาและถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ โดยอาศัยด้านการเมือง เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีเป็นสื่อที่สำคัญ และมีอิทธิสูงในการเร่งรัดหรือก้าวก่ายการเปลี่ยนแปลงสังคม ดังนั้นการศึกษาจะเป็นประโยชน์แกสังคมมากน้อยเพียงใด จึงขึ้นอยู่กับความรู้จักใช้ทรัพยากรด้านการศึกษา และเทคโนโลยีต่าง ๆ เป็น เครื่องมือเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม เมื่อรัฐบาลได้เข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษามากขึ้น การศึกษาได้กลายเป็นสิทธิขั้นมูลฐานของประชาชน (Basic human right) อันเป็นการเสริมสร้างจิตใจ ให้รักเสรีภาพในการแสวงหาความสุขและสร้างความเป็นธรรมในสังคม ตลอดจนส่งผลกระทบต่อภาคอื่น ๆ ทางสังคมอีกด้วย

ผลกระทบของเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีผลต่อระบบการศึกษาและวิธีการเรียนการสอนในอนาคตทำให้เกิดแนวทางใหม่ ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปจากการศึกษารูปแบบเดิมดังนี้ 1. ผลกระทบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีต่อวิธีการเรียนการสอน 1.1 ผู้เรียนจะเรียนเมื่อต้องการเรียนเท่านั้น กล่าวคือ ผู้เรียนสามารถเลือกวิชา เวลา สถานที่ ได้ตามความสนใจโดยไม่ต้องมีตารางเรียน ไม่จำเป็นต้องเข้าชั้นเรียนและสามารถเลือกศึกษาตามเรื่องที่ตนเองอยากรู้ ซึ่งอาจเลือกเรียนรูด้วยตนเองเพียงลำพัง หรือเรียนรูพร้อม ๆ กับผู้อื่นที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกันก็ได้ *

รองผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนชุมชนป้อมเพชร เทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา 1.2 การเรียนรูจะเป็นการเรียนรูด้วยตนเอง จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ทั่วโลกโดยไม่มีขีดจำกัด กล่าวคือ ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้จากเครื่องคอมพิวเตอร์ระบบออนไลน์ทั่วโลกเช่น สามารถเรียนรู้ได้จากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นต้น 1.3 การเรียนรูจะเป็นการเรียนรูตลอดชีวิต กล่าวคือ รูปแบบการเรียนรู และเป้าหมายของการศึกษาได้เปลี่ยนไปจากเดิมเช่น ผู้เรียนเคยมุ่งหวังปริญญาบัตรจากการเรียนเพียงเพื่อเป็นใบรับรองวุฒิในการทำงาน เพื่อประกอบอาชีพตามที่ตนเองต้องการเท่านั้น แต่แนวโน้มในปัจจุบันและอนาคต ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาและมีอาชีพแล้วยังสามารถเรียนรู้ศึกษาเพิ่มเติมในสาขาที่สัมพันธ์กับหน้าที่การงานที่ตนปฏิบัติในการนำมาสู่การพัฒนาคน และพัฒนาสังคมอีกด้วย 2.

ผลกระทบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีต่อบทบาทของครู 2.1 ครูเปรียบเสมือนที่ปรึกษา กล่าวคือ หน้าที่และบทบาทของครูผู้สอนจะเปลี่ยนจากการบรรยายเนื้อหาชั้นเรียนเพียงอย่างเดียวมาเป็นการกล่าวนำเข้าสู่บทเรียนและทำหน้าที่เป็นเพียงผู้แนะนำ ให้คำปรึกษา และแก้ปัญหาให้แก่ผู้เรียนเท่านั้น 2.2 ความหลากหลายของวิชาชีพในการสอน กล่าวคือ การสอนด้วยคอมพิวเตอร์โดยผ่านเครือข่าย (Network) ทำให้ครูผู้สอนมีหนารับบทบาทที่เปลี่ยนแปลงไปเพราะผู้เรียนมีความสามารถติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจระหว่างผู้เรียนและผู้สอนได้โดยไม่มีจำเป็นต้องอยู่ในชั้นเรียนเสมอไปรูปแบบการเรียนการสอนจึงเป็นแบบส่วนบุคคลมากยิ่งขึ้น ซึ่งรูปแบบนี้ครูคนเดียวสามารถแนะนำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิชาชีพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนนั้น ๆ ได้ ดังตัวอย่างเช่น ครูผู้สอนเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์พื้นฐานก็สามารถให้คำแนะนำวิธีการใช้คอมพิวเตอร์พื้นฐานให้แก่ผู้เรียนเพียงอย่างเดียว

ผู้เรียนก็จะสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาของตนได้หลายสาขาวิชาจากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วแสดงให้เห็นว่าเทคโนโลยีสารสนเทศไม่เพียงแต่มีผลกระทบต่อระบบการเรียนรู้ซึ่งหมายถึงการเรียนรูของผู้เรียนที่ต้องคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเองได้ เท่านั้น หากมีผลกระทบต่อถึงบทบาทและหน้าที่ของครูผู้ทำการสอนอีกด้วย ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างรวดเร็วมีผลกระทบต่อระบบการศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะเทคโนโลยีมีส่วนช่วยขยายโอกาสทางการศึกษาให้เป็นไปได้โดยมีประสิทธิภาพ โดยการเรียนรูผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น บทเรียนสำเร็จรูป บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) มัลติมีเดีย การจัดการศึกษาทางไกลการสืบค้นข้อมูลจากออนไลน์ในรูปแบบต่าง ๆ นอกจากนี้สื่อยังช่วยตอบสนองการเรียนรูของผู้เรียนที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคลและชุมชน ตลอดจนช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนบุคลากร และผู้เชี่ยวชาญ โดยนำเอาสื่อช่วยสอนมาใช้ นอกจากนี้แนวโน้มของสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ จะมีขนาดเล็กลงมีราคาถูกลงและมีประสิทธิภาพสูงขึ้น เครื่องขายคอมพิวเตอร์มีความสามารถและเพิ่มประสิทธิภาพในการติดต่อสื่อสารมากยิ่งขึ้นตลอดจนมีบทบาทต่อระบบการศึกษาทั้งในและนอกระบบ ในการใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุด แหล่งอ้างอิง <http://www.songthai.com/> (14/09/2008:10.30AM) <http://202.142.221.70/tpawbs/viewtopic.php?id=374> (14/09/2008:11.10AM) <http://thainews.prd.go.th/> (15/09/2008:10.30AM) <http://61.19.35.21/mod/resource/view.php?id=1761> (15/09/2008:10.45AM)